

OCENA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA W UNIWERSYTECIE ŚLĄSKIM W ROKU AKADEMICKIM 2023/2024

WSTĘP

W roku akademickim 2023/2024 Zespół ds. Jakości Kształcenia i Akredytacji przygotował Rekomendacje Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w zakresie wykorzystywania Sztucznej Inteligencji (AI) w dydaktyce, co jawi się jako jedno z głównych wyzwań strategicznych dla kształcenia akademickiego. Opracowany i przyjęty dokument został przekazany do dalszych prac prowadzonych w pionie badań naukowych, dotyczących rekomendacji odnośnie wykorzystywania AI w pracy badawczej.

Kontynuowane były prace związane z wdrożeniem tzw. „Nowej Koncepcji Studiów”. Utworzono Kolegium Dydaktyki Ogólnouniwersyteckiej (KDO), które rozpoczęło działania związane z organizacją modułów obszarowych wspierających kształcenie kierunkowe (we współpracy z Działem Kształcenia), otwartych modułów ogólnouniwersyteckich (OMU – we współpracy z Działem Jakości i Analiz Strategicznych) oraz kształcenia nauczycielskiego (we współpracy z Działem Kształcenia). W semestrze letnim po raz pierwszym odbyły się zajęcia z modułów obszarowych, które zostały zorganizowane w nowatorskiej formule „tygodnia projektowego” (13-19 maja 2024 r.). Badania jakości kształcenia realizowanego w ramach modułów obszarowych przeprowadzono w nowatorskiej formule badań fokusowych, realizowanych z wykorzystaniem doświadczeń pracowników Instytutu Socjologii UŚ.

Przeprowadzony został również nabór modułów do oferty OMU, zaś w maju 2024 dokonano pierwszej rejestracji studentów na zajęcia, które odbędą się w sem. letnim roku 2024/2025 r.

W semestrze letnim podjęto wysiłki koncepcyjne, związane z koniecznością racjonalizacji planowania dydaktyki w Uniwersytecie, w szczególności w celu ograniczenia kosztu realizacji zajęć w godzinach ponadwymiarowych, jak również uwolnienia zasobów kadrowych, co ma umożliwić realizację nowych inicjatyw dydaktycznych (w szczególności umiędzynaradawiania kształcenia czy wprowadzania zajęć wyrównawczych), bez konieczności ponoszenia dodatkowych, znacznych kosztów.

W roku akademickim 2023/2024 Polska Komisja Akredytacyjna zaplanowała przeprowadzenie wizytacji na 1 kierunku, prowadzonym na Uniwersytecie Śląskim - Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej pozytywnie oceniło wizytowany kierunek (filozofię) przyznając akredytację na maksymalny możliwy okres 6 lat.

W dniach 18-20 listopada 2023 r. odbyła się druga edycja Międzynarodowego Kongresu Jakości Kształcenia (ICEQ) organizowanego przez śląskie uczelnie publiczne wchodzące w skład Konsorcjum Akademickiego – Katowice Miasto Nauki, którego liderem jest Uniwersytet Śląski w Katowicach. Udział w kongresie wzięło kilkuset uczestników, zaś wydarzenie zostało bardzo wysoko ocenione na arenie ogólnopolskiej.

Ważnym działaniem projakościowym wspierającym dydaktykę akademicką w Uniwersytecie był również program p.n. *System Motywacyjny w Dydaktyce Akademickiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach* (SMoDA), w ramach którego przyznano w szczególności 79 wyróżnień JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach za doskonałą dydaktykę w roku akademickim 2023/2024.

I. INNOWACJE DYDAKTYCZNE

Jako jedno z kluczowych wyzwań strategicznych dla dydaktyki akademickiej, jawi się rozwój technologii sztucznej inteligencji (AI). Jej narzędzia z jednej strony oferują ogromne możliwości w zakresie doskonalenia i uatrakcyjniania procesu dydaktycznego. Z drugiej strony ich niewłaściwe wykorzystywanie przez osoby studiujące może prowadzić do poważnych problemów z właściwą realizacją dydaktyki, w szczególności w zakresie weryfikowania efektów uczenia się. Aby wyjść naprzeciw tym problemom Zespół ds. Jakości Kształcenia i Akredytacji przygotował Rekomendacje Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w zakresie wykorzystywania Sztucznej Inteligencji (AI) w dydaktyce. Opracowany i przyjęty dokument został przekazany do dalszych prac prowadzonych w pionie badań naukowych, dotyczących rekomendacji odnośnie wykorzystywania AI w pracy badawczej. Dokument ten stanowi załącznik nr 9 do niniejszego raportu.

Działania w zakresie zapewniania wysokiej jakości kształcenia w Uniwersytecie nie mogą zawęzać się do tego jednego celu. Problemy mieszczące się w obszarze aktywności kształceniowej należy traktować jako proces. Podejście to przekracza zagadnienie zapewniania i wskazuje na potrzebę doskonalenia, czyli rozwijania najlepszych wzorców działalności, modernizowania w zakresie tych elementów, które zmiany wymagają i wzbogacania o nowe elementy. Uwzględniając takie podejście do rozumienia zagadnień projakościowych w dydaktyce, w analizowanym okresie w Uniwersytecie podjęto szereg działań innowacyjnych i doskonalących:

1. *Kolegium Dydaktyki Ogólnouniwersyteckiej (KDO)*

W listopadzie 2023 roku swoją działalność rozpoczęło Kolegium Dydaktyki Akademickiej, którego zadaniem jest organizacja kształcenia realizowanego na poziomie ogólnouczelnianym w zakresie: modułów obszarowych wspierających kształcenie kierunkowe, otwartych modułów uniwersyteckich (OMU), ogólnouczelnianej oferty dydaktycznej (OOD) oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (z wyłączeniem kształcenia w zakresie języków obcych i w zakresie wychowania fizycznego). Dyrektorem KDO została dr Katarzyna Sujkowska, prof. UŚ. W ramach Kolegium działa Zespół ds. Otwartych Modułów Uniwersyteckich (OMU) pod przewodnictwem dr hab. Julii Legomskiej prof. UŚ.

2. *Kształcenie obszarowe*

Od roku akademickiego 2023/2024 Uniwersytet Śląski w Katowicach wprowadził nowy model kształcenia, który ma na celu przygotowanie studiujących do wyzwań współczesnego świata. W programach studiów większości kierunków pierwszego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich zostało wprowadzone kształcenie obszarowe wspomagające kształcenie kierunkowe. Moduły dzielą się na takie obszary jak: Cyfrowy świat, Ekspresja twórcza i krytyczne myślenie, Granice nauki, Społeczeństwo obywatelskie i przedsiębiorczość, Środowisko naturalne i technologie, Zdrowie i rozwój osobisty.

3. **Ogólnoakademicka Oferta Dydaktyczna (OOD)** to oferta modułów do realizacji w ramach studiów drugiego stopnia na poziomie ogólnouczelnianym, przewidzianych w planach studiów poszczególnych kierunków w postaci zapisu: „moduł ogólnoakademicki”, „moduł ogólnoakademicki (społeczny)”, „moduł ogólnoakademicki (humanistyczny)”. Formuła ma za zadanie wzbogacić treści kształcenia kierunkowego o elementy odpowiadające zainteresowaniom i potrzebom osób studiujących. Budowana jest corocznie, a za jej ostateczny kształt odpowiedzialny jest Zespół ds. Otwartych Modułów Uniwersyteckich (OMU), wcześniej funkcjonujący pod nazwą Rada OOD, powoływany przez Rektora.: <https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/pion-ksztalcenia/ogolnoakademicka-oferta-dydaktyczna/rada-ood/>

Propozycje modułów do wyboru w ramach OOD zgłosić może każdy nauczyciel akademicki, uwzględniając warunki określone w Regulaminie konkursu na moduły realizowane w ramach Ogólnouniwersyteckiej Oferty Dydaktycznej; <https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/pion-ksztalcenia/ogolnoakademicka-oferta-dydaktyczna/ood-konkurs-na-projekty-modulow/>

Konkurs na propozycje modułów do oferty na rok 2023/2024 został ogłoszony 1 lutego 2023 roku. Przesłano łącznie 197 propozycji modułów, z której to grupy Zespół ds. Otwartych Modułów Uniwersyteckich wyłonił 45 modułów ogólnoakademickich, 30 moduły ogólnoakademickich (społecznych) i 10 modułów ogólnoakademickich (humanistycznych). Łącznie skompletowano ofertę OOD w liczbie 85 modułów.

4. **Otwarte Moduły Uniwersyteckie (OMU)** to oferta modułów do realizacji w ramach studiów pierwszego stopnia i studiów jednolitych magisterskich na poziomie ogólnouczelnianym, przewidzianych w planach studiów poszczególnych kierunków w postaci zapisu: „Otwarty Moduł Uniwersytecki”. Formuła ma za zadanie wzbogacić treści kształcenia kierunkowego o elementy odpowiadające na zainteresowania i potrzeby osób studiujących. Budowana jest corocznie, na podstawie naboru. Celem naboru jest wyłonienie modułów, które będą proponowane do wyboru osobom studiującym w Uniwersytecie w ramach oferty OMU w roku akademickim 2024/2025. Pierwszy nabór odbył się na przełomie maja i czerwca 2023 roku. <https://us.edu.pl/kolegium/kdo/omu/omu/dokumenty/>

5. **Kształcenie nauczycielskie**

W Uniwersytecie Śląskim w ramach zadań Kolegium Dydaktyki Ogólnoakademickiej rozwijane jest również kształcenie nauczycielskie na poziomie ogólnouniwersyteckim. Za realizację modułów kształcenia nauczycielskiego odpowiedzialny jest Zespół ds. Kształcenia Nauczycieli pod kierownictwem dr hab. Jolanty Skutnik, prof. UŚ.

6. **System Motywacyjny w Dydaktyce Akademickiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (SMoDA)**

W roku 2022 r. w ramach działań projakościowych wspierających dydaktykę akademicką w Uniwersytecie uruchomiono program motywacyjny przeznaczony dla tych osób, które najbardziej angażują się w aktywności na rzecz doskonałego kształcenia (SMoDA). Program ma charakter otwarty, co oznacza, że będzie podlegał ciągłemu procesowi doskonalenia, w ramach którego aktualizowane będą różnego rodzaju aktywności, sprzyjające realizacji dydaktyki na możliwe najwyższym poziomie. Założenia programu współgrają z warunkami przyznawania certyfikatów doskonałości Polskiej Komisji Akredytacyjnej. W ramach programu doceniane są:

- a) starania o rozwój, modernizację i tworzenie kierunków studiów w oparciu o przeprowadzoną i przedstawioną diagnozę, inspirowaną założeniami nowej koncepcji studiów, dotyczącą uwarunkowań społeczno-gospodarczych konkretnego kierunku, a także zakładanych kompetencji zarówno kandydata na studia, jak i absolwenta tego kierunku; **obszar: Doskonały kierunek;** <https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/system-motywacyjny-w-dydaktyce-akademickiej-smoda/doskonaly-kierunek-smoda/>

b) aktywności podnoszące poziom zaangażowania osób studiujących w życie naukowe, dające możliwość rozwoju oraz poszerzania kompetencji społecznych, będące szansą na prezentację prowadzonych przez nie badań oraz takie, które sprzyjają budowaniu relacji z szeroko rozumianym otoczeniem społeczno-gospodarczym; **obszar: Zawsze dla studenta;** <https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/system-motywacyjny-w-dydaktyce-akademickiej-smoda/wspolmyslenie-wspoldzialanie-smoda/>. Dwa kolejne obszary - **Otwarty na świat i Partner dla rozwoju** - zostały zaplanowane do realizacji w kolejnych latach; <https://us.edu.pl/pracownik/sprawy-dydaktyczne/system-motywacyjny-w-dydaktyce-akademickiej-smoda/>

⇒ *Wyróżnienia JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach dla nauczycieli/nauczycielek akademickich za doskonałą dydaktykę.*

W ramach I edycji konkursu „Wyróżnienia Jego Magnificencji Rektora UŚ za doskonałą dydaktykę” w trzech kategoriach konkursowych: *Praca ze studentami lub doktorantami*, *Innowacje dydaktyczne*, *Współpraca w ramach dydaktyki*, nagrodzonych przez JM Rektora listem gratulacyjnym zostało łącznie 94 nauczycielek i nauczycieli akademickich z 9 jednostek Uniwersytetu. W kategorii *Praca ze studentami lub doktorantami* nagrodzono 25 osób, w kategorii *Innowacje dydaktyczne* nagrodzono 59 osób, w kategorii *Współpraca w ramach dydaktyki* nagrodzono 11 osób. Jedna osoba została nagrodzona w dwóch kategoriach. Obok listu gratulacyjnego laureaci i laureatki konkursu otrzymali również nagrody finansowe. Na sfinansowanie konkursu przeznaczono kwotę łącznie 70 000 zł, a wysokość nagrody indywidualnej wyniosła 729 zł brutto. Konkurs został rozstrzygnięty w roku akademickim 2022/2023.

II edycja konkursu „Wyróżnienia JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z doskonałą dydaktykę” przeprowadzona została w listopadzie 2023 r. Za znakomite wyniki w pracy dydaktycznej i wysiłek włożony w wysoką jakość kształcenia w roku akademickim 2022/2023 Jego Magnificencja Rektor uhonorował 100 nauczycielek i nauczycieli akademickich z 12 jednostek Uniwersytetu. Wyróżnienia przyznano w czterech kategoriach konkursowych: „Praca ze studentami lub doktorantami” - nagrodzono 24 osoby, „Innowacje dydaktyczne” - nagrodzono 49 osób, „Współpraca w ramach dydaktyki” - nagrodzono 5 osób i w nowej kategorii: „Wybitny nauczyciel” – nagrodzono 22 osoby. Wszystkie te osoby, rekomendowane przez rady dydaktyczne albo dyrekcje jednostek, otrzymały listy gratulacyjne oraz nagrody finansowe. Podobnie jak

w roku ubiegłym konkurs został sfinansowany z programu *Inicjatywa Doskonałości Badawczej*, przy czym kwota na sfinansowanie II edycji konkursu została znacząco zwiększona i wyniosła 200 000 zł, co pozwoliło również na zwiększenie wysokości nagrody indywidualnej, która wyniosła 2 000 zł brutto (ostatecznie brutto pracownika wyniosło 1 671 zł). Przewidziane w konkursie nagrody zostały sfinansowane z programu *Inicjatywa Doskonałości Badawczej*, która zakłada m.in. stworzenie najlepszych warunków do rozwoju zawodowego pracowników Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, w tym budowanie i podnoszenie kompetencji badawczych oraz dydaktycznych kadry naukowej. Najnowsza, III edycja „Wyróżnień JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach za doskonałą dydaktykę w roku akademickim 2023/2024” sfinansowana została z subwencji Ministra Nauki na realizację wydarzenia *Europejskie Miasto Nauki Katowice 2024 (EMNK2024)*. W czterech konkursowych kategoriach nagrodzono łącznie 79 nauczycieli i nauczycielek akademickich z 10 jednostek Uniwersytetu. W kategoriach: „Wybitny nauczyciel akademicki/Wybitna nauczycielka akademicka” nagrodzono 14 osób, w kategorii „Praca z osobami studiującymi lub uczącymi się w szkole doktorskiej” nagrodzono 18 osób, w kategorii „Innowacje dydaktyczne” nagrodzono 41 osób i w kategorii „Współpraca w ramach dydaktyki” nagrodzono 6 osób. Na sfinansowanie konkursu przeznaczono kwotę 300 000 zł, a wysokość nagród indywidualnych zależna była od kategorii i wyniosła - w kategorii „Wybitny nauczyciel akademicki/Wybitna nauczycielka akademicka” 3 700 zł (kwota brutto pracownika), w pozostałych trzech kategoriach konkursowych 3 000 zł (kwota brutto pracownika). Wyróżnienia podczas uroczystej gali wręczyli laureatom i laureatkom Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, prof. dr hab. Ryszard Koziołek, oraz przewodnicząca kapituły konkursowej, Prorektor ds. studenckich i kształcenia, dr Katarzyna Trynda, prof. UŚ. Galę uświetnił wykład „Trendy 2025 w edukacji akademickiej”.

- ***Międzynarodowy Kongres Jakości Kształcenia - ICEQ***

W roku akademickim 2023/2024 w dniach 18-20 listopada 2023 r. odbyła się druga edycja *Międzynarodowego Kongresu Jakości Kształcenia* (ang. *International Congress on Education Quality*, w skrócie ICEQ). Organizatorami Kongresu, pomyślanego jako wydarzenie cykliczne, są śląskie uczelnie publiczne wchodzące w skład Konsorcjum

Akademickiego – Katowice Miasto Nauki (Uniwersytet Śląski w Katowicach – inicjator i lider Konsorcjum, Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach, Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach, Politechnika Śląska, Śląski Uniwersytet Medyczny oraz Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach).

Kongres jest przedsięwzięciem, w ramach którego zaplanowano organizację serii spotkań poświęconych problematyce jakości kształcenia. Tematyka swoim zakresem obejmowała m.in. zagadnienia dotyczące systemów zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, monitorowania jakości kształcenia, akredytacji, umiędzynarodowienia kształcenia, rozwoju kompetencji dydaktycznych oraz problematyki kształcenia zdalnego. Trzydniowy Kongres był skierowany do nauczycieli akademickich, osób studiujących, osób kreujących i organizujących dydaktykę akademicką, a także osób odpowiedzialnych za monitorowanie poziomu jakości kształcenia.

Kongres stał się już tradycyjnie przyczynkiem do szeregu dalszych działań motywujących kadrę akademicką, tj. szkoleń, tzw. kaskadowych, prowadzonych już w dalszej kolejności przez dyrekcje kierunków na każdym z wydziałów, w ramach których nauczyciele akademicy mają okazję pogłębić wiedzę o wybrane obszary związane z dydaktyką akademicką. W raportowanym roku akademickim tematyka szkoleń dotyczyła problematyki m.in. wykluczenia i indywidualnych dostosowań procesu kształcenia w zależności od zdiagnozowanych problemów studiujących.

II. AKREDYTACJE

W roku akademickim 2023/2024 Polska Komisja Akredytacyjna wyznaczyła do oceny programowej tylko jeden kierunek na Uniwersytecie Śląskim – filozofię, prowadzoną na Wydziale Humanistycznym. Wizyta akredytacyjna odbyła się w formie stacjonarnej w terminie 15-16 stycznia 2024. W trakcie wizytacji zespół oceniający podejmował m.in. kwestię lokalnego, a równocześnie międzynarodowego charakteru specjalności „Studia filozoficzne” (studia drugiego stopnia), realizowanej wspólnie z Wydziałem Filozofii Uniwersytetu w Ostrawie oraz Instytutem Filozofii Uniwersytetu Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy (uwagi odnosiły się to do realizacji modułu „Kultura Czech” i „Kultura Słowacji”), a także wskazywał możliwe ulepszenia organizacji dydaktyki, jednakże należy podkreślić, że w raporcie nie zostały zawarte żadne zalecenia naprawcze, ani nawet uwagi o charakterze nieobowiązkowych rekomendacji. W efekcie Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej na bazie raportu samooceny oraz raportu zespołu oceniającego w dn. 11 lipca 2024 r. podjęło uchwałę nr 481/2024 o przyznaniu kierunkowi akredytacji na maksymalny możliwy okres, czyli 6 lat. Kolejna akredytacja powinna odbyć się najwcześniej w roku akademickim 2029/2030.

Na początku 2024 roku Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej podjęło uchwałę o przyznaniu Certyfikatów Doskonałości Kształcenia kierunkom ocenianym w roku akademickim 2022/2023. Dwa kierunki studiów – ochrona środowiska z Wydziału Nauk Przyrodniczych i socjologia z Wydziału Nauk Społecznych zostały wyróżnione w kategorii *Doskonały kierunek – doskonałość w kształceniu na kierunku*. Wydziały UŚ, które prowadzą kierunki wyróżnione certyfikatem, według PKA wdrażają skuteczne, innowacyjne oraz godne naśladowania rozwiązania sprzyjające jakości kształcenia, charakteryzujące się w szczególności:

- skutecznością, czyli zdolnością osiągania celów w sferze doskonalenia jakości kształcenia,
- uniwersalnością, czyli możliwością implementacji tych rozwiązań do innych uczelni,
- innowacyjnością, czyli nowatorskim charakterem w sferze doskonalenia jakości kształcenia,
- wzorcowością, czyli możliwością bycia punktem odniesienia,
- etycznością, czyli zgodnością z normami i wartościami etycznymi oraz zasadami odpowiedzialności społecznej,

- trwałością, czyli powtarzalnością i trwałością wpływu na doskonalenie jakości kształcenia.

Wniosek o wyróżnienie kierunku certyfikatem w kategorii *Doskonały kierunek – doskonałość w kształceniu na kierunku* uwarunkowany jest wyszczególnieniem w raporcie z wizytacji dobrych praktyk odnoszących się do aż sześciu z dziesięciu kryteriów branych pod uwagę w ocenie programowej PKA:

- konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się,
- realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się,
- przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie,
- kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie, a także rozwój i doskonalenie kadry,
- infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie,
- polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów.

Jest to pierwszy raz, gdy kierunki studiów z Uniwersytetu, zostały wyróżnione certyfikatami doskonałości przez PKA.

Tab.1.

AKREDYTACJE 2023/2024			
I.	<i>Wydział Humanistyczny</i>		
	filozofia	uchwała Prezydium PKA nr 481/2024 z dnia 11 lipca 2024 r., akredytacja przyznana na 6 lat	kolejna akredytacja powinna nastąpić w roku akademickim 2029/2030

III. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA WYSOKIEJ JAKOŚCI KSZTAŁCENIA

1) Spotkania dyrekcji z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi

Jednym z wysoko ocenianych kryteriów podczas wizytacji ekspertów PKA na kierunkach jest poziom współpracy z otoczeniem społecznym Uniwersytetu oraz specyficznymi dla kierunków grupami interesariuszy. Większość kierunków lub Wydziałów, zorganizowała tę współpracę na wzorcowym poziomie. Działają rady kierunków, rady biznesowe, zespoły interesariuszy przy radach dydaktycznych. Nie jest to jednak sytuacja dotycząca wszystkich kierunków w jednakowym stopniu, sytuacja ta będzie monitorowana i weryfikowana na bieżąco. Tam, gdzie uruchomiono wcześniej współpracę, procedura spotkań dyrekcji z interesariuszami w roku 2022/2023 przebiegała zgodnie z zaleceniami Wewnętrznych Systemów Zapewniania Jakości Kształcenia. Współpraca ta obejmowała działania inicjujące współpracę lub służące podtrzymywaniu kontaktów z podmiotami gospodarczymi, społecznymi, środowiskami biznesu, sztuki, nauki i religii. w głównym zakresie przedmiotem konsultacji były nowotworzone lub modernizowane programy kształcenia lub zagadnienia wynikające z organizacji praktyk zawodowych.

2) Ankietyzacja

Procedurę badań ankietowych odnoszących się do oceny działalności dydaktycznej osób prowadzących zajęcia w Uniwersytecie przeprowadzono na podstawie *Zarządzenia nr 37/2020 z dnia 19-03-2020 Rektora UŚ w sprawie ankiety oceny pracy dydaktycznej nauczyciela akademickiego*. Osoby studiujące dokonywali anonimowej oceny korzystając z elektronicznych kwestionariuszy dostępnych w portalu USOSweb za pośrednictwem różnych narzędzi informatyczno-komunikacyjnych. Zaoferowanie szerokiego dostępu do kwestionariuszy miało zapewnić możliwość wywiązania się z tego zadania możliwie najliczniejszej grupie osób studiujących.

Istotną zmianą było dokonanie korekty w sposobie prezentacji indywidualnych wyników ankiety w Portalu Pracownika. Dokonano przeformułowania wyniku ilościowego na jakościowy w nowej, opisowej skali. Skala oceny została ustalona następująco:

- bardzo wysoka – 4,70 – 5,00;
- wysoka – 4,20 – 4,69;
- dobra – 3,70 – 4,19;

- wymaga poprawy – 3,10 – 3,69;
- wymaga zdecydowanej poprawy – 1,00 – 3,09.

Jednocześnie dostosowany został szczegółowy raport z wynikami ankiety dla danego modułu, który uwzględnił opis słowny do skali ocen. Kolejną modyfikacją było wyodrębnienie drugiej płaszczyzny oceny zajęć dydaktycznej, a mianowicie "pogrupowanie" poszczególnych ankietowanych zakresów zbiorczo w te, w których nauczyciel/ka zostali ocenieni bardzo wysoko, wysoko, dobrze itd. Pozwoliło to na uwypuklenie swoistych mocnych stron i tych wymagających dalszej pracy. Prezentacja wyników ankiet w nowej formule została pozytywnie odebrana przez nauczycieli/ki akademickie.

Podsumowując jednak proces ankietyzacji można stwierdzić, że utrzymująca się od kilku lat tendencja wzrostowa w tym obszarze aktywności studenckiej, została zatrzymana, a nawet znacząco spadła. Mimo intensywnej akcji promującej i motywującej studiujących z udziałem samorządu studenckiego, spadła zarówno liczba wypełnionych ankiet, jak i ilość zajęć, które w wystarczającym zakresie zostały ocenione przez grupy studiujących (szczegółowe dane ilościowe zaprezentowano w tab.2.).

Wyniki ankiet (w tym pisemne komentarze i uwagi udzielane przez osoby studiujące), podobnie jak w ubiegłych latach, zostały udostępnione osobom prowadzącym zajęcia oraz ich przełożonym w Portalu Pracownika (<https://pp.us.edu.pl/>). Widoczność wyników w Portalu, zarówno w semestrze zimowym, jak i letnim, została włączona dopiero po zakończonej sesji i sesji poprawkowej. Również nauczyciele akademicki mieli możliwość dodania własnego komentarza do prowadzonych przez siebie zajęć i wyrażenia opinii dotyczącej pracy studentów w trakcie realizacji modułu. Odsetek tych wypowiedzi plasuje się jednak na niższym niż studenckie oceny, poziomie.

Tab.2

2023/2024	semestr zimowy		semestr letni		cały rok	
średnia	4.69		4.68		4.68	
odchylenie stand.	0.47		0.55		0.51	
mediana	4.85		4.89		4.86	
przedział średnich	Liczba ocen	%	Liczba ocen	%	Liczba ocen	%
4,70 - 5,00	5397	67.6%	4840	70.1%	10237	68.8%
4,20 - 4,69	1752	22.0%	1229	17.8%	2981	20.0%
3,70 - 4,19	465	5.8%	437	6.3%	902	6.1%
3,10 - 3,69	212	2.7%	190	2.8%	402	2.7%
1,00 - 3,09	155	1.9%	204	3.0%	359	2.4%
Łączna liczba zajęć z oceną:	7981		6900		14881	
Ankietowane zajęcia bez oceny:	21		21		42	
Łączna liczba ankietowanych zajęć:	8002		6921		14923	

Łączna liczba kwestionariuszy:	48119	30366	78485
Średnia liczba kwestionariuszy na zajęcia:	6.01	4.39	5.26

Jak zaprezentowano w *Tab.2.*, w semestrze zimowym, w skali uczelni, ankietyzację przeprowadzono na 8002 zajęciach (analogicznie w roku akademicki 2022/2023 ankietyzacja odbyła się na 8464 zajęciach). Wypełniono 48119, co daje średnio 6.01 na zajęcia wobec średniej ogólnouniwersyteckiej równej 4,69 (nieznaczny wzrost). W semestrze letnim liczba zajęć podlegających ankietyzacji wyniosła 6921. Średnia uzyskana po zliczeniu wartości z 34826 kwestionariuszy wyniosła 4,39 ankiet w skali jednych zajęć. Ogólnouniwersytecka średnia w tym semestrze porównywalnie wyniosła 4,68 (do 4,66 - nieznacznie wzrosła). **Łącznie w skali roku studiujący ocenili realizację 14923 zajęć** (analogicznie w roku akademickim 2022/2023 ocenili 15745 zajęć - spadek o ponad 5%) wypełniając 78485 kwestionariuszy (analogicznie do poprzedniego roku – 94856, spadek o ponad 17%) co daje średnio 5,26 ankiet wypełnionych w ramach jednych zajęć (w stosunku do 6 w ubiegłym roku). Średnia ogólnouniwersytecka w skali roku wyniosła 4,68 (wzrost w stosunku do zeszłego roku - 4,66).

Tab. 3. Średnia uniwersytecka na przestrzeni lat

Rok akademicki 2019/2020 był rokiem, gdzie w semestrze zimowym ankietowano tradycyjnym systemem papierowych kwestionariuszy, natomiast w semestrze letnim (pandemicznym) za pomocą ankiety elektronicznej.

Zgodnie z nową skalą i słownym opisem wyniku liczbowego oceny ankiet, który obecnie znajdują się w Portalu Pracownika, w grupie zajęć podlegających procesowi ankietyzacji aż 8829% modułów otrzymało oceny wysokie lub bardzo wysokie, co obrazuje poniższa tabela [tab.4.]. Biorąc pod uwagę ten współczynnik, można potwierdzić wysoką jakość dydaktyki w Uniwersytecie. To wartość znacząca dla całego procesu realizacji kształcenia, ponieważ ocena dokonywana jest przez studiumjących bezpośrednio uczestniczących w zajęciach. Ponadto zajęcia mogły być również oceniane przez nauczycieli akademickich (za pomocą formularza w Portalu Pracownika).

Tab.4. Przedział średnich w roku akademickim 2023/2024 według nowej skali funkcjonującej w Portalu Pracownika:

Ocena:	Przedział średnich	Liczba ocen	%
bardzo wysoka	4,70 – 5,00	10237	68,79%
wysoka	4,20 – 4,69	2981	20,03%
dobra	3,70 – 4,19	902	6,06%
wymaga poprawy	3,10 – 3,69	402	2,70%
wymaga zdecydowanej poprawy	1,00 – 3,09	359	2,41%

Tab. 5. Liczba zajęć dla poszczególnych wydziałów, które otrzymały ocenę „wymaga poprawy” oraz „wymaga zdecydowanej poprawy”:

Wydział	„wymaga poprawy”	„wymaga zdecydowanej poprawy”
Wydział Humanistyczny	131	103
Wydział Nauk Przyrodniczych	46	53
Wydział Nauk Społecznych	78	88
Wydział Nauk Ścisłych i Technicznych	42	41
Wydział Prawa i Administracji	29	16
Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji	48	20
Wydział Teologiczny	11	6
Szkoła Filmowa	11	21
Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych	7	5
Centrum Wychowania Fizycznego i Sportu	1	2

3) Hospitacje

Hospitacje stanowią jeden z ważniejszych elementów oceny realizacji dydaktyki akademickiej w środowisku uczelni. W wielu przypadkach, hospitacje mają jednak negatywną konotację. Ocena ta była powodowana warunkami w jakich podejmowano najczęściej decyzję o jej przeprowadzeniu. W grupie pracowników objętych procedurą znajdowały się, co naturalne, osoby nowozatrudnione oraz pracownicy z krótszym stażem i niższym stopniem naukowym, ale także osoby co do których zaistniały poważne wątpliwości związane z jakością prowadzonych zajęć. Tę ostatnią grupę wyłaniano głównie na podstawie ocen studenckich, opinii przedstawianych dyrekcjom kierunków przez uczestników zajęć lub w sytuacjach, gdy średnia ocen spadła poniżej ustalonego, średniego progu – była niższa niż 3,5. Procedurze hospitacji podlegały zajęcia prowadzone w formie kontaktowej, jak i online. W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim, liczba przeprowadzonych hospitacji w Uniwersytecie Śląskim nieznacznie wzrosła.

Tab.5.

Podział liczby wszystkich przeprowadzonych hospitacji zajęć na kierunkach ze względu na stanowisko (i grupę pracowniczą) prowadzącego hospitowane zajęcia		
Stanowisko	Grupa pracowników badawczo-dydaktycznych	Grupa pracowników dydaktycznych
Profesor	23	1
Profesor uczelni	49	2
Adiunkt	83	21
Asystent	12	18
Lektor		
Instruktor		
Razem	167	47
Pracownicy nieetatowi		53
Doktoranci		21
SUMA		288

Obok standardowych hospitacji podjęto również pierwsze próby korzystania z narzędzia wprowadzonego do systemów zapewniania jakości kształcenia w roku 2022/2023 pod nazwą “Ewaluacja doskonaląca proces dydaktyki akademickiej”. Jest ona elementem wymiany doświadczeń i rozwoju kompetencji dydaktycznych pomiędzy nauczycielami akademickimi, realizowanej na zasadach wzajemnej pomocy, w szczególności w formie:

- 1) obserwacji zajęć w odpowiedzi na zaproszenie osoby je prowadzącej i wykazującej duże doświadczenie w dydaktyce akademickiej;
 - 2) obserwacji zajęć przez osobę doskonalącą swój warsztat dydaktyczny, w szczególności przez osoby nowozatrudnione, poprzedzonej stosownymi uzgodnieniami z osobą prowadzącą zajęcia;
 - 3) obserwacji i analizy przez koordynatora modułu lub osobę prowadzącą takie same albo zbliżone treściowo kursy, zajęć realizowanych przez nauczyciela pragnącego podnieść swoje kompetencje dydaktyczne, w szczególności przez osobę w pierwszym roku zatrudnienia w grupie badawczo-dydaktycznej lub dydaktycznej;
 - 4) zapowiedzianego udziału osoby prowadzącej zajęcia, zainteresowanej realizacją autorskiej praktyki dydaktycznej, w zajęciach realizowanych przez inne osoby,
 - 5) grupowego lub indywidualnego uczestnictwa w zajęciach otwartych lub w publicznej prezentacji efektów pracy artystycznej, twórczej, projektowej, itp.;
 - 6) analizy portfolio (w tym strony internetowej zajęć), wytworów lub innej dokumentacji sporządzonej na potrzeby ewaluacji zajęć.
 - 7) pomocy udzielanej przez wydziałowego pełnomocnika ds. jakości kształcenia i akredytacji
- Po przeprowadzonej ewaluacji doskonalącej biorące w niej udział osoby prowadzące i obserwujące zajęcia dokonują wspólnej refleksji nad wynikającymi z niej wnioskami.

IV. ANALIZA WYNIKÓW SESJI ORAZ PROCESU DYPLOMOWANIA

a) Wyniki sesji

Po raz siódmy na poziomie ogólnouczelnianym została przeprowadzona analiza wyników obu sesji egzaminacyjnych oraz procesu dyplomowania.

W porównaniu do roku akademickiego 2022/2023 ogólna liczba realizowanych modułów spadła o 592, co jest wynikiem jakościowej modyfikacji większości programów

studiów w ramach NKS. Szczegółowe zestawienie obejmujące rozkład modułów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w roku 2023/2024 ujęto w Tab.6.

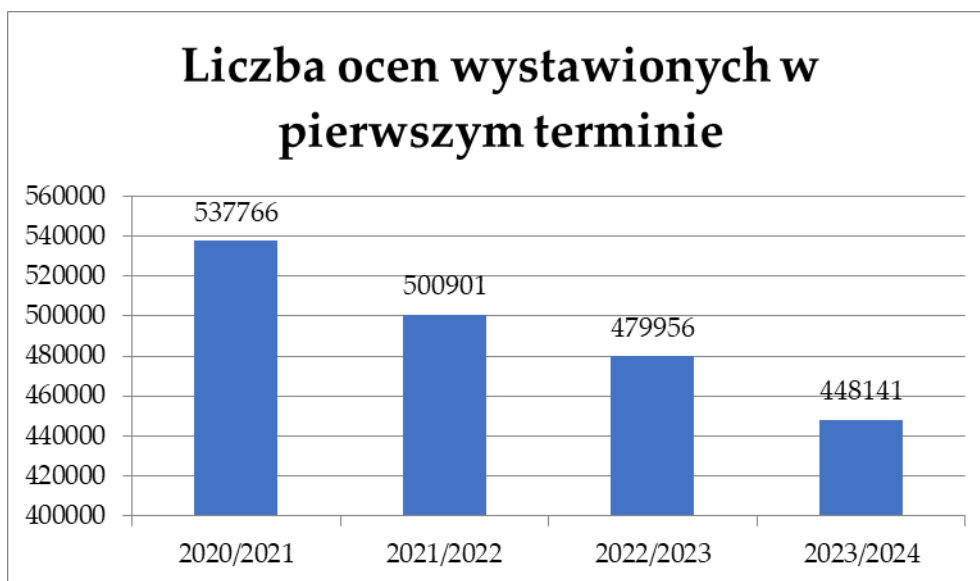
Ogólna liczba modułów realizowanych w roku 2023/2024 wyniosła 17090. Łączna liczba modułów poddawanych analizie (bez modułów na studiach doktoranckich, zajęciach podyplomowych, kursach itp.) wyniosła **16615**, z czego **14325** zrealizowano na studiach stacjonarnych, a **2290** na studiach niestacjonarnych.

Tab.6.

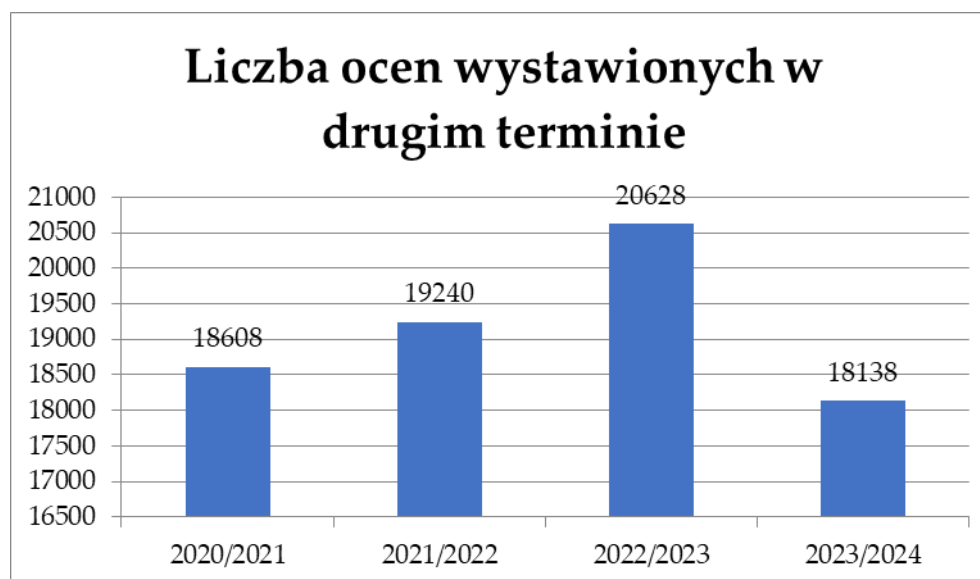
Moduły	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne	Razem
I stopnia	7902	793	8795
II stopnia	4023	484	4507
Jednolite magisterskie	1894	954	2848
Inne (lektoraty, WF)	506	59	565
Razem	14325*	2290	16615
* - w liczbę włączono 170 modułów bez oznaczenia trybu studiów			
Inne moduły (w tym realizowane w szkołach doktorskich, na studiach doktoranckich, podyplomowych, kursach)	506	298	804

Liczba przeprowadzonych weryfikacji efektów uczenia się wynosiła 466279. **Liczba ocen wystawionych w pierwszym terminie** wynosiła 448141 (**96,11%** wszystkich ocen) [Rys. 1], podczas gdy w **drugim terminie – 18138 (3,89%)** [Rys. 2]. Do roku akademickiego 2022/2023 odnotowywaliśmy wzrost tej wartości, jednakże w roku akademickim 2023/2024 nastąpił znaczący spadek.

Rys.1. Porównanie wyników ocen wystawionych w pierwszym terminie w ostatnich latach

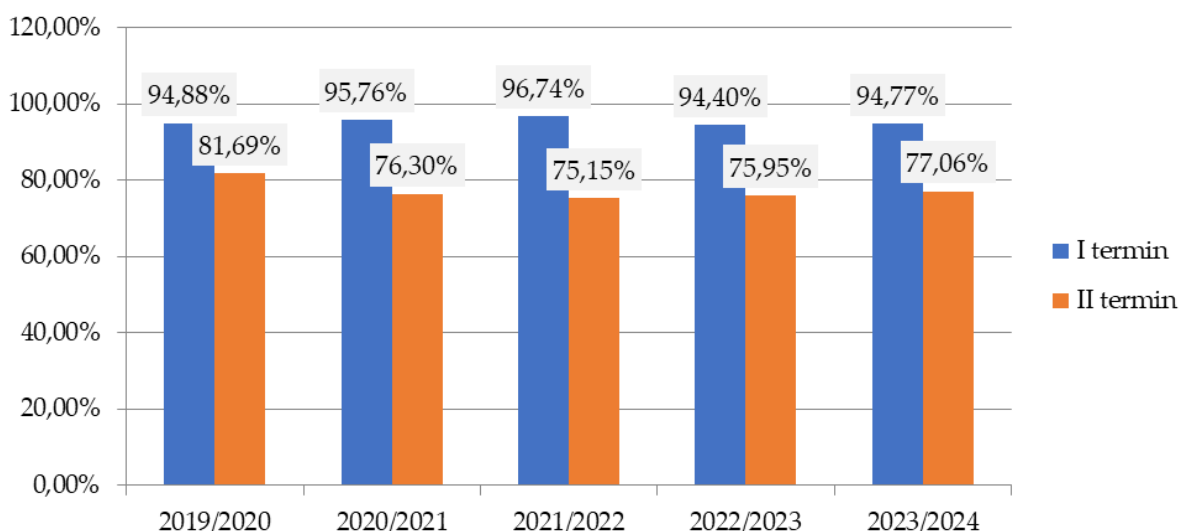

Rys.2. Porównanie wyników ocen wystawionych w drugim terminie w ostatnich latach

W podobny sposób można interpretować wysokość pozytywnych wyników ogólnego **poziomu zdawalności** w pierwszym terminie. Ta w analizowanym okresie wyniosła **94,77%**. Wartość ta po trzech latach trendu wzrostowego w poprzednim roku akademickim zanotowała znaczący spadek, by w tym roku utrzymać się na podobnym poziomie [Rys. 3]. Równocześnie poziom zdawalności z wynikiem pozytywnym w II terminie podniósł się i wynosi **77,06%**.

Rys.3 Porównanie poziomu zdawalności z pozytywnym wynikiem w I oraz w II terminie

Zauważyć należy ogólny wysoki (i wzrastający r/r) **udział bardzo pozytywnych ocen uzyskanych w I terminie**. Szczegółowe dane wskazują, że aż w przypadku 40,21% była to ocena 5 [wzrost r/r z 39,12%], a w przypadku 16,56% była to ocena 4,5 [poziom utrzymany]. Łącznie więc te dwie oceny są wpisywane w ramach 56,78% weryfikacji w I terminie [wzrost r/r z 55,70%].

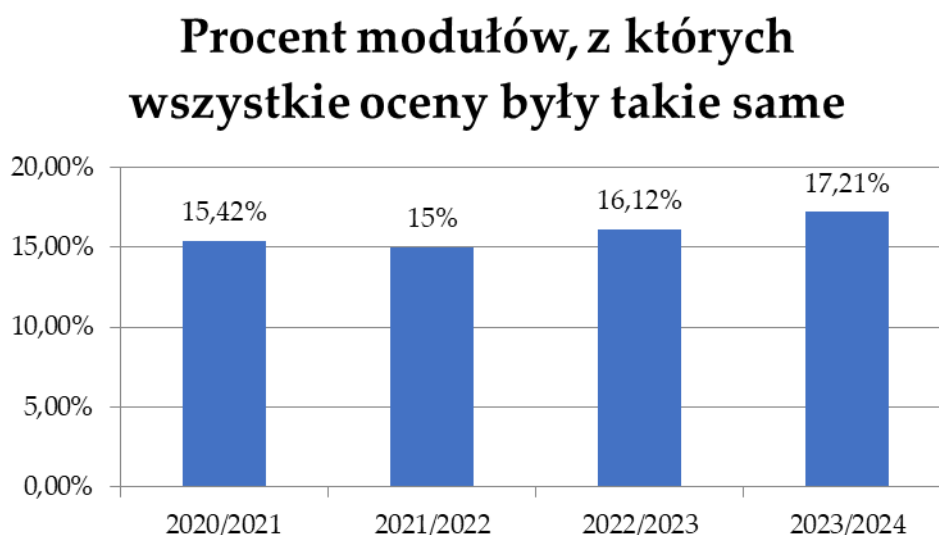
Analiza danych za rok akademicki 2023/2024 wskazuje, że **dużo niższe oceny są osiągane na studiach niestacjonarnych**. Ocenę 2 z I terminu uzyskało tu 7,61% [7,39%] weryfikacji (4,77% [5,21%] na stacjonarnych), a ocenę 5 – 35,87% [34,68%] weryfikacji (41,06% [40,09%] na stacjonarnych).

Podobnie jak w latach poprzednich, analizie poddano liczbę modułów zakończonych ze **średnią ocen całej grupy na poziomie 4,75 i wyżej**. W roku 2023/2024 z taką średnią zakończyło się **5208 modułów, czyli 31,35%**, co oznacza, że tendencja wzrostowa się wzmaga – jest to najwyższa wartość w ciągu ostatnich 5 lat (2022/2023: 29,32%, 2021/2022: 28,15%, 2020/2021: 29,86%, 2019/2020: 27,94%). Na samych studiach stacjonarnych było to 4614, czyli 32,21% (2022/2023: 30,06%, 2021/2022: 28,92%, 2020/2021: 30,89%, 2019/2020: 28,70%), a na niestacjonarnych 594, czyli 25,94% (2022/2023: 25,07%, 2021/2022: 23,92%, 2020/2021: 26,34%, 2019/2020: 22,80%).

Do roku akademickiego 2021/2022 można było obserwować zmniejszanie się skali zjawiska **przypisywania ocen tej samej wartości wszystkim studentom w obrębie jednego modułu**, jednakże od tego momentu wartość ta rośnie. W roku akademickim 2019/2020 liczba

tych modułów stanowiła prawie 16% wszystkich, w 2021/2022 wartość ta spadła do 15%. W 2022/2023 wartość ta wzrosła jednak ponownie – do poziomu 16,12%, by osiągnąć w roku 2023/2024 poziom **17,21%** (2859 modułów). Na studiach stacjonarnych było to 2557, czyli 17,85% (2022/2023: 16,95%, 2021/2022: 15,17%), zaś na niestacjonarnych 302, czyli 13,19% (2022/2023: 11,34%, 2021/2022: 11,07%). Warto zwrócić uwagę na ten element, chociaż w toku jakościowej analizy widać, że w wielu przypadkach są to oceny wystawione w ramach zajęć zaprojektowanych jako praca grupowa lub projektowa, a więc umożliwiającą klarowną weryfikację efektów kompetencyjnych.

Rys. 4 Tabela modułów, z których wszystkie oceny były takie same

Na poziomie uniwersyteckim po kilku latach wzrostów wyraźnie spadła liczba modułów zakończonych medianą ocen 2,0, a więc przypadków, gdy co najmniej 50% studentów otrzymało oceny niedostateczne. Było to 161 przypadków, czyli 0,97% (2022/2023: 1,06%, 2021/2022: 1,05%, 2020/2021: 0,57%, 2019/2020: 0,72%), z czego na studiach stacjonarnych 130 (0,91%), a na niestacjonarnych 31, czyli 1,35%. Szczegółowe informacje zostały przekazane dyrekcjom kierunków studiów, które dokonały indywidualnej weryfikacji każdego przypadku pod kątem ewentualnych możliwości udoskonalenia procesu dydaktycznego, aby większa liczba osób studiujących osiągała zakładane efekty uczenia się.

b) Wyniki dyplomowania

W roku akademickim 2023/2024 przeprowadzono **4719 egzaminów dyplomowych** (z czego 36 prac to prace artystyczne). W porównaniu z latami ubiegłymi:

- 2022/2023: 4780 (140 prac art.);
- 2021/2022: 4813;
- 2020/2021: 5065;
- 2019/2020: 4976;
- 2017/2018: 7245;

liczba egzaminów spadła o 61, czyli o ok. 1,3% - jest to spadek delikatnie większy niż rok wcześniej, jednakże można przyjąć, że w ostatnich latach ogólna tendencja spadkowa się nie nasila. Odwrotnie niż w poprzednim roku nastąpił wzrost liczby egzaminów na studiach stacjonarnych (łącznie na wszystkich stopniach o 44), a spadek na studiach niestacjonarnych – o 105 (czyli o ok 13%, co mniej więcej wyrównało wzrost z poprzedniego roku). Wstępne analizy mogą wskazywać na ogólną tendencję zmniejszania liczby obron na studiach drugiego stopnia, zatrzymanie spadku liczby obron na studiach pierwszego stopnia i wyraźny wzrost liczby obron na studiach jednolitych magisterskich.

Tab.7 Aktualna liczba przeprowadzonych egzaminów dyplomowych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych

Rodzaj studiów:	Studia stacjonarne:	Studia niestacjonarne:
pierwszego stopnia	2261	194
drugiego stopnia	1206	243
jednolite magisterskie	548	267
łącznie:	4015	704

Szczegółowa analiza wyników pełnego procesu dyplomowania wskazuje, że:

- średnia ocena z prac dyplomowych** wyniosła **4,67** (2022/2023: 4,65, 2021/2022: 4,62, 2020/2021: 4,63, 2019/2020: 4,61, 2017/2018: 4,52), z czego na studiach stacjonarnych równa była wartości 4,68, a na niestacjonarnych – 4,61;
- średnia ocen uzyskanych w ramach egzaminów dyplomowych** wyniosła **4,69** (2022/2023: 4,68, 2021/2022: 4,66, 2020/2021: 4,66, 2019/2020: 4,65, 2017/2018: 4,63), z czego na studiach stacjonarnych - 4,71, a na niestacjonarnych - 4,58. W obydwu powyższych sytuacjach zauważona już we wcześniejszych latach tendencja coraz wyższych ocen wydaje się nasilać.

W skali Uniwersytetu ostateczną ocenę ukończenia studiów **podniesiono 1093 razy**, co daje **23,16%** (2022/2023: 23,79%, 2021/2022: 21,73%, 2020/2021: 18,18%, 2019/2020: 16,34%, 2017/2018 ponad 13%). Na studiach stacjonarnych wskaźnik ten wynosi **25,21%** (1012) [rok wcześniej: 25,11%], a na niestacjonarnych – 11,51% (81) [rok wcześniej 17,30%]. Na poziomie ogólnym wysoki wskaźnik delikatnie spadł, jednakże wynika to z bardzo znacznego spadku wartości na studiach niestacjonarnych, podczas gdy na studiach stacjonarnych tendencja wzrostowa się utrzymuje.

Dyplomy z wyróżnieniem otrzymało 808 osób (**17,12%**) [rok wcześniej: 718 osób; 15,02%]. Z czego na studiach stacjonarnych było to 772 (**19,23%**) [rok wcześniej: 661 osób; 16,65%], a na niestacjonarnych 36 osób (5,11%) [rok wcześniej: 57 osób; 7,05%]. Widać więc tu bardzo wyraźną tendencję wzrostową na studiach stacjonarnych i spadkową na studiach niestacjonarnych.

Tab.8 Szczegółowe dane dot. oceny w procesie dyplomowania z rozbiciem na jednostki

Jednostka	Ocena z pracy	Ocena z egzaminu	Średnia ze studiów	Wynik studiów	Ocena na dyplomie	Liczba obron	Podniesienie oceny	Podniesienie oceny - udział %	Dyplom z wyróżnieniem	Dyplom z wyróżnieniem - udział %
UŚ	4,67	4,69	4,40	4,54	4,90	4719	1093	23%	808	17%
WH	4,59	4,65	4,43	4,53	4,91	1652	457	28%	399	24%
WNP	4,70	4,76	4,40	4,57	4,91	282	62	22%	44	16%
WNS	4,67	4,70	4,41	4,56	4,92	1018	239	23%	120	12%
WNST	4,70	4,57	4,39	4,52	4,82	547	99	18%	63	12%
WPiA	4,75	4,72	4,19	4,46	4,70	676	65	10%	60	9%
WSNE	4,74	4,89	4,56	4,69	5,21	384	138	36%	110	29%
WTL	4,55	4,62	4,40	4,50	4,79	39	8	21%	7	18%
SF	4,74	4,83	4,48	4,64	5,00	119	24	20%	4	3%
KISM	4,75	4,75	4,61	4,69	5,25	2	1	50%	1	50%

V. DZIAŁANIA PROJAKOŚCIOWE I DOBRE PRAKTYKI:

✓ Działania projakościowe realizowane na poziomie Uczelni

- wzmacnianie kompetencji metodycznych nauczycieli akademickich poprzez organizowanie kursów doszkalających w zakresie obsługi platform e-learningowych;
- rozwijanie *Systemu Motywacyjnego w Dydaktyce Akademickiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach* (SMoDA);
- podnoszenie kompetencji kadry akademickiej w ramach organizowanego z inicjatywy Uniwersytetu Śląskiego **Międzynarodowego Kongresu Jakości Kształcenia** sprzyjającego wymianie doświadczeń śląskich uczelni oraz realizowaniu wspólnych projektów w zakresie jakości kształcenia. Działania realizowane w ramach kongresu przyczyniają się do doskonalenia systemów zapewniania jakości kształcenia.
- udział Uniwersytetu Śląskiego w sojuszu Transform4Europe, co sprzyja umiędzynarodowieniu;
- wdrożenie kształcenia obszarowego jako wsparcia dla kształcenia kierunkowego;
- przeprowadzenie pierwszego naboru propozycji w zakresie modułów do realizacji w ramach *Otwartych Modułów Uniwersyteckich* (OMU) dla studiów pierwszego stopnia i studiów jednolitych magisterskich;
- przeprowadzenie kolejnej edycji konkursu na projekty modułów do realizacji w ramach *Ogólnoakademickiej Oferty Dydaktycznej* (OOD) dla studiów drugiego stopnia i wyłonienie finalnej oferty;
- zastosowanie zasad projektowania uniwersalnego w wybranych modułach zajęć;
- realizacja międzynarodowych projektów edukacyjnych w ramach programów Erasmus+ i NAWA;
- włączanie studentów w prace badawczo-naukowe i projekty grantowe już od wczesnego etapu kształcenia;
- wykorzystywanie nowoczesnych metod w kształceniu (laboratoria naukowe, elektroniczne platformy komunikacyjne, zajęcia projektowe i warsztatowe) oraz aktywnych metod nauczania (praca projektowa, studia przypadków, symulacje i dyskusje);
- zapewnienie studiującym dostępu do kursów, również certyfikowanych oraz warsztatów organizowanych przez firmy z otoczenia społeczno-gospodarczego;

- wspieranie mobilności akademickiej w formie wyjazdów nauczycieli akademickich (Erasmus), w charakterze profesora wizytującego etc.;
- upowszechnienie metody *blended learning* w dydaktyce uczelnianej;
- usprawnienie monitorowania poziomu wypełniania sylabusów, terminowości ich zatwierdzania oraz aktualizowania;
- organizacja tutoringu jako formy wsparcia studiujących z najlepszymi wynikami i zaangażowanymi w badania naukowe;
- zapewnienie osobom studiującym kompleksowego wsparcia psychologicznego za pośrednictwem Centrum Obsługi Studentów (w tym zapewnienie wsparcia dostosowanego do warunków kształcenia zdalnego oraz osób nieposługujących się językiem polskim);
- organizacja działań promujących kierunek (Śląski Festiwal Nauki, spotkania w szkołach, Dni Otwarte itp.), promocja studiów przez ambasadorów kierunków.

✓ **Dobre praktyki zgłaszane przez jednostki:**

- prowadzenie praktyk w klinikach i instytutach współpracujących z kierunkiem fizyka medyczna;
- podpisanie umów o współpracy naukowo-dydaktycznej z placówkami medycznymi;
- integracja różnych środowisk naukowych i dydaktycznych zwiększająca interdyscyplinarność i nowoczesność kierunku przez powierzanie zajęć pracownikom z innych wydziałów (Wydziału Nauk Przyrodniczych, Wydziału Nauk Społecznych, Wydziału Nauk ścisłych i Technicznych) oraz innych kierunków;
- opracowanie i przeprowadzenie badań fokusowych wśród studiujących w zakresie atrakcyjności programu studiów (WH);
- rekomendowanie wyróżniających się prac dyplomowych do publikacji w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej lub wykorzystania jako materiały do przygotowania artykułu naukowego (WH);
- konkurs na najlepszą pracę dyplomową wzmagający mobilizację studentów w wysiłku przygotowania pracy dyplomowej oraz wpływający na widzialność kierunku w ramach Uniwersytetu (WH);

- wdrożenie mechanizmów planowania indywidualnej ścieżki kształcenia przygotowującej osoby studiujące do korzystania z narzędzi pomagających w nawigowaniu po ofercie dydaktycznej UŚ (WH);
- utworzenie jedyne w Polsce certyfikowanego centrum egzaminującego w zakresie języka czeskiego (CCE) - WH;
- wykorzystanie nowoczesnych metod kształcenia, między innymi kursów wspomagających na navoica.pl, pakietu statystycznego JASP, wewnętrznego serwera do badań psychologicznych LimeSurvey, quizów online, *blended learning* (WNS);
- nagroda im. Prof. Waleriana Pańki dla najlepszego absolwenta WPiA UŚ (nagroda przyznawana co roku najlepszemu studentowi w danym roku akademickim);
- nagroda im. Prof. Oktawii Górniok za wybitną pracę magisterską bądź doktorską z zakresu prawa karnego materialnego, prawa karnego procesowego i kryminologii, obronioną na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach;
- Nagroda Wielkiego Kanclerza Wydziału Teologicznego na najlepszą pracę magisterską (WTL);
- doskonale rozwinięta metoda tutoringowa (WNP);
- realizacja studenckich wizyt studyjnych – krajowych i zagranicznych, których celem było poznanie innowacyjnych systemów edukacji oraz odmiennych metod pracy z uczniami/studentami (WH, WSNE);
- prezentacje efektów prac badawczych podejmowanych przez studentów pod kierunkiem nauczycieli i nauczycielek akademickich na spotkaniach z interesariuszami zewnętrznymi kierunków, w tym przedstawicielami szkół średnich, pracownikami Akademii Muzycznej oraz absolwentami kierunku;
- uwzględnianie odmiennych niż tradycyjne sposobów realizacji projektów studenckich (logistyka organizacji godzinowego planu zajęć; aktywizacja studenta w interaktywnej formie zajęć) umożliwiające osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się), SF;
- wypożyczanie studiującym (którzy zgłaszają brak sprzętu) laptopów na czas trwania studiów (WNST);
- ograniczanie liczebności grup laboratoryjnych i warsztatowych;

- możliwości zastosowania na zajęciach dydaktycznych, przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, pedagoga, terapeuty, narzędzi edukacyjnych - kart pracy i gier wspomagających rozwój emocjonalny, społeczny i intelektualny dzieci – opracowanych przez dr S. Ryszawy w publikacji naukowo-dydaktycznej „Ekspresyjna przygoda. Karty pracy i gry na temat emocji” Warszawa 2023 (WSNE);
- podnoszenie kompetencji nauczycielek i nauczycieli akademickich do korzystania z narzędzi i metod kształcenia na odległość poprzez inspirowanie ich do udziału w szkoleniach z zakresu metodyki zdalnego kształcenia oraz zapoznania się z instrukcjami (tutoriale, webinaria), rekomendacjami w przewodniku kształcenia zdalnego, możliwościami realizacji zajęć w formie synchronicznej i asynchronicznej (WSNE);
- udostępnienie wszystkim osobom studiującym na WPiA akcesu do testów prawniczych (od stycznia 2023 r. do stycznia 2024 r). Serwis - prowadzony przez wydawnictwo CH Beck - oferuje dostęp do szerokiej oferty testów z zakresu przedmiotów prawniczych znajdujących się w planie studiów kierunku prawo, ułatwia przygotowanie się do kolokwiiów, zaliczeń i egzaminów, działa również w oparciu o aplikację mobilną;
- nowa edycja „Zaplanuj swoją karierę”, mająca na celu bliższe poznanie specyfiki zatrudnienia w administracji publicznej (w ramach obchodów Dnia Administratywisty na WPiA) (WPiA)
- organizowanie przez Władze Wydziału spotkań, konferencji, dni otwartych mających na celu bliższe poznanie specyfiki funkcjonowania w szerokorozumianym środowisku biznesowym (m.in. Dzień Przedsiębiorczości na WPiA) (WPiA)
- bardzo duża mobilność osób studiujących i kadry (naukowej i administracyjnej), która realizowana jest w drodze umów bilateralnych, programu Erasmus + oraz współpracy Programme in European Private Law for Postgraduates (WPiA);
- wprowadzenie rekomendacji utrzymywania zespołów MS Teams dla każdego przedmiotu/grupy w celu ułatwienia kontaktu ze studentami i możliwości udostępniania im materiałów dydaktycznych (WPiA, WTL);
- uroczyste wręczanie dyplomów ukończenia studiów (WPiA, WTL).

VI. INFORMACJE DODATKOWE

- W roku akademickim 2023/2024 liczba kierunków prowadzonych na Uniwersytecie Śląskim wyniosła 86, w tym 1 kierunek międzyobszarowy, 6 kierunków prowadzonych w języku angielskim. Liczba specjalności na prowadzonych kierunkach wyniosła 199, w tym 12 w języku angielskim.
- **Utworzone w roku akademickim 2023/2024 nowe programy studiów:**
 - aquamatyka – interdyscyplinarne gospodarowanie środowiskami wodnymi, studia I stopnia (inżynierskie) stacjonarne,
 - filologia francuska, studia pierwszego stopnia, stacjonarne,
 - filologia germańska, studia drugiego stopnia, niestacjonarne,
 - filologia hiszpańska, studia pierwszego stopnia, stacjonarne,
 - filologia wschodniosłowiańska, studia pierwszego i drugiego stopnia, stacjonarne,
 - filologia włoska, studia pierwszego stopnia, stacjonarne,
 - Indywidualne Studia Międzydziedzinowe, studia pierwszego i drugiego stopnia, stacjonarne,
 - Indywidualne Studia Nauczycielskie, studia drugiego stopnia, stacjonarne,
 - lingwistyka stosowana, studia pierwszego stopnia, stacjonarne,
 - zarządzanie zasobami ludzkimi w organizacji, studia pierwszego stopnia, stacjonarne i niestacjonarne.
- **Zlikwidowane w roku akademickim 2023/2024 programy studiów:**
 1. doradztwo polityczne i publiczne, studia pierwszego stopnia, niestacjonarne,
 2. filologia romańska, studia pierwszego stopnia, stacjonarne,
 3. filologia rosyjska, studia pierwszego i drugiego stopnia, stacjonarne oraz studia pierwszego stopnia, niestacjonarne, utworzono filologię wschodniosłowiańską, studia pierwszego i drugiego stopnia stacjonarne),
 4. geofizyka, studia pierwszego i drugiego stopnia, stacjonarne,
 5. historia, studia pierwszego i drugiego stopnia, niestacjonarne,
 6. historia sztuki, pierwszego stopnia, niestacjonarne,
 7. matematyka, studia pierwszego stopnia, niestacjonarne
 8. mikro i nanotechnologia, studia pierwszego stopnia inżynierskie, stacjonarne,
 9. nauki o rodzinie, studia pierwszego i drugiego stopnia, niestacjonarne,

10. politologia, studia pierwszego i drugiego stopnia, niestacjonarne,
11. turystyka historyczna, studia pierwszego stopnia, niestacjonarne,
12. zarządzanie zasobami ludzkimi, studia pierwszego stopnia, stacjonarne i niestacjonarne.

• **Zarządzenia odnoszące się do zagadnień zapewniania jakości kształcenia (2023/2024):**

1. Zarządzenie nr 155 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 9 października 2023 r. w sprawie szczegółowej organizacji procesu dydaktycznego, w tym zdolności dydaktycznej w Uniwersytecie Śląskim.
2. Zarządzenie nr 165 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 24 października 2023 r. w sprawie sposobu organizacji zajęć realizowanych w ramach modułów obszarowych wspierających kształcenie kierunkowe.
3. Zarządzenie nr 166 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 24 października 2023 r. w sprawie sposobu organizacji zajęć w ramach Otwartych Modułów Ogólnouniwersyteckich (OMU) i Ogólnoakademickiej Oferty Dydaktycznej (OOD).
4. Zarządzenie nr 175 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 3 listopada 2023 r. w sprawie ustalenia regulaminu konkursu przyznawania Wyróżnień JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach za doskonałą dydaktykę w roku akademickim 2022/2023 organizowanego w ramach systemu motywacyjnego w dydaktyce akademickiej (SMoDA) Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach finansowanego z programu “Inicjatywa Doskonałości Badawczej”,
5. Zarządzenie nr 182 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia lektoratów z języków obcych.
6. Zarządzenie nr 183 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie organizacji zajęć z wychowania fizycznego.
7. Zarządzenie nr 202 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 29 grudnia 2023 r. w sprawie zasad realizacji Polityki dostępności Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach,

8. Zarządzenie nr 33 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 7 marca 2024 r. w sprawie certyfikacji i poświadczania kompetencji językowych w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach,
9. Zarządzenie nr 140 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 20 września 2024 r. w sprawie ustalenia regulaminu konkursu przyznawania Wyróżnień JM Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach za doskonałą dydaktykę w roku akademickim 2023/2024 organizowanego w ramach systemu motywacyjnego w dydaktyce akademickiej (SMoDA) Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach,
10. Zarządzenie nr 141 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 24 września 2024 r. w sprawie ustalenia Regulaminu zgłoszeń wewnętrznych określającego procedurę zgłaszania naruszeń i podejmowania działań następnych.

VII. LISTA ZAŁĄCZNIKÓW (RAPORTY WYDZIAŁOWE)

- Załącznik nr 1. Raport z oceny kierunków studiów na Wydziale Humanistycznym w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2023/2024;
- Załącznik nr 2. Raport z oceny kierunków studiów na Wydziale Nauk Przyrodniczych w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2023/2024;
- Załącznik nr 3. Raport z oceny kierunków studiów na Wydziale Nauk Społecznych w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2023/2024;
- Załącznik nr 4. Raport z oceny kierunków studiów na Wydziale Nauk Ścisłych i Technicznych w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2023/2024;
- Załącznik nr 5. Raport z oceny kierunków studiów na Wydziale Prawa i Administracji w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2023/2024;
- Załącznik nr 6. Raport z oceny kierunków studiów na Wydziale Sztuki i Nauk o Edukacji w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2023/2024;
- Załącznik nr 7. Raport z oceny kierunków studiów na Wydziale Teologicznym w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2023/2024;
- Załącznik nr 8. Raport z oceny kierunków studiów w Szkole Filmowej im. Krzysztofa Kieślowskiego w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2023/2024.

- Załącznik nr 9. Rekomendacje Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w zakresie wykorzystywania Sztucznej Inteligencji (AI) w dydaktyce.

Zespół odpowiedzialny za powstanie raportu:

1) członkowie Zespołu ds. jakości kształcenia i akredytacji:

- dr Marzena Będkowska-Obląk, Pełnomocniczka Rektora ds. jakości kształcenia i akredytacji, Pełnomocniczka Dziekana Wydziału Humanistycznego ds. jakości kształcenia i akredytacji,
- dr hab. Martyna Rzętała, prof. UŚ, Pełnomocniczka Dziekana Wydziału Nauk Przyrodniczych ds. jakości kształcenia i akredytacji,
- dr Sabina Pawlik, Pełnomocniczka Dziekana Wydziału Nauk Społecznych ds. jakości kształcenia i akredytacji,
- dr Agnieszka Kulawik, Pełnomocniczka Dziekana Wydziału Nauk Ścisłych i Technicznych ds. jakości kształcenia i akredytacji,
- dr hab. Joanna Nowakowska-Małusecka, prof. UŚ, Pełnomocniczka Dziekana Wydziału Prawa i Administracji ds. Jakości Kształcenia i Akredytacji,
- dr Anna Trzcionka-Wieczorek, Pełnomocniczka Dziekana Wydziału Sztuki i Nauk o Edukacji ds. Jakości Kształcenia i Akredytacji,
- dr Monika Gwóźdź, Pełnomocniczka Dziekana Wydziału Teologicznego ds. Jakości Kształcenia i Akredytacji,
- mgr Ada Grzelewska, Pełnomocniczka Dziekana Szkoły Filmowej im. Krzysztofa Kieślowskiego ds. Jakości Kształcenia i Akredytacji,
- mgr Katarzyna Banaś-Sieradzka, Pełnomocniczka Dyrektora Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych
- Dominik Kołodziej, Przedstawiciel samorządu studenckiego

2) pracownicy Biura Jakości Kształcenia:

- mgr Jakub Dziewit,
- mgr Zuzanna Foltak.
- mgr Przemysław Grzonka,
- mgr Ewa Lipska,
- mgr Karol Sikora.